

# Spis treści

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| Słowo wstępne do wersji polskiej                                             | 9  |
| Rozdział 1. Wprowadzenie: Przedmiot międzynarodowych stosunków gospodarczych | 13 |

## Część pierwsza

### Teoria wymiany międzynarodowej

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| Rozdział 2. Produkcyjność pracy i korzyści komparatywne: model ricardiański | 19 |
| Gospodarka oparta na jednym czynniku produkcji                              | 19 |
| Możliwości produkcyjne                                                      | 20 |
| Relatywne ceny i podaż                                                      | 21 |
| Wymiana w gospodarce światowej opartej na jednym czynniku produkcji         | 22 |
| Określanie ceny relatywnej po zaistnieniu wymiany                           | 24 |
| Korzyści z wymiany                                                          | 27 |
| Przykład liczbowy                                                           | 28 |
| Błędne pojmowanie idei korzyści komparatywnych                              | 30 |
| Wydajność a konkurencyjność                                                 | 30 |
| Argument wyzysku pracy                                                      | 31 |
| Nierówna wymiana                                                            | 31 |
| Korzyści komparatywne w warunkach wymiany większej liczby dóbr              | 32 |
| Założenia modelu                                                            | 32 |
| Relatywne płace i specjalizacja                                             | 33 |
| Płaca relatywna w modelu z wieloma dobrami                                  | 35 |
| Koszt transportu i dobra nie podlegające wymianie                           | 37 |
| Podsumowanie                                                                | 38 |
| Problemy                                                                    | 39 |
| Literatura                                                                  | 40 |
| Rozdział 3. Niemobilne czynniki produkcji a podział dochodu                 | 41 |
| Model oparty na niemobilnych czynnikach produkcji                           | 42 |
| Możliwości produkcyjne                                                      | 42 |
| Relatywny popyt i relatywna podaż                                           | 43 |
| Płace i podział dochodu                                                     | 43 |
| Wymiana międzynarodowa przy uwzględnieniu czynników niemobilnych            | 45 |
| Wymiana międzynarodowa i relatywne ceny                                     | 46 |

|                                                                                         |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Struktura wymiany                                                                       | 47        |
| Podział dochodu i korzyści z wymiany                                                    | 49        |
| Czynniki mobilne a czynniki specyficzne                                                 | 50        |
| Założenia modelu                                                                        | 51        |
| Możliwości produkcyjne                                                                  | 51        |
| Ceny, płace i alokacja pracy                                                            | 53        |
| Ceny i podział dochodu                                                                  | 55        |
| Skutki wymiany dla podziału dochodu                                                     | 57        |
| Doktrynalne założenia wymiany: wstęp                                                    | 57        |
| Optymalna polityka handlowa                                                             | 58        |
| Podział dochodów i polityka handlowa                                                    | 59        |
| Podsumowanie                                                                            | 59        |
| Problemy                                                                                | 60        |
| Literatura                                                                              | 61        |
| <b>Rozdział 4. Wymiana a zasoby: model Heckschera–Ohlina</b>                            | <b>62</b> |
| Model gospodarki o dwu czynnikach produkcji                                             | 63        |
| Założenia modelu                                                                        | 63        |
| Możliwości produkcyjne                                                                  | 63        |
| Ceny produktów i ceny czynników produkcji                                               | 66        |
| Problem substytucji między nakładami                                                    | 69        |
| Skutki wymiany międzynarodowej między gospodarkami opartymi na dwu czynnikach produkcji | 71        |
| Relatywne ceny a struktura wymiany                                                      | 71        |
| Wymiana a podział dochodu                                                               | 73        |
| Wyrównywanie się cen czynników produkcji                                                | 74        |
| Podsumowanie                                                                            | 76        |
| Problemy                                                                                | 77        |
| Literatura                                                                              | 78        |
| <b>Rozdział 5. Standardowy model wymiany międzynarodowej</b>                            | <b>79</b> |
| Typowy model gospodarki wymiennej                                                       | 80        |
| Możliwości produkcyjne i relatywna podaż                                                | 80        |
| Relatywne ceny a popyt                                                                  | 82        |
| Wpływ zmian <i>terms of trade</i> na dobrobyt                                           | 84        |
| Określanie cen relatywnych                                                              | 85        |
| Wzrost gospodarczy: przesunięcie krzywej <i>RS</i>                                      | 86        |
| Wzrost gospodarczy i krzywa możliwości produkcyjnych                                    | 86        |
| Relatywna podaż i <i>terms of trade</i>                                                 | 88        |
| Międzynarodowe skutki wzrostu                                                           | 89        |
| Międzynarodowy transfer dochodu: przesunięcie krzywej <i>RD</i>                         | 90        |
| Wpływ transferu na <i>terms of trade</i>                                                | 90        |
| Cła i subsydia eksportowe: jednoczesne przesunięcie krzywych <i>RS</i> oraz <i>RD</i>   | 92        |
| Wpływ cła na relatywną wielkość popytu i podaży                                         | 93        |
| Skutki subsydiów eksportowych                                                           | 94        |
| Podsumowanie                                                                            | 95        |
| Problemy                                                                                | 96        |
| Literatura                                                                              | 97        |
| <b>Rozdział 6. Korzyści ze skali produkcji a wymiana międzynarodowa</b>                 | <b>98</b> |
| Korzyści wywołane czynnikami zewnętrznymi a wymiana                                     | 99        |
| Model korzyści wywołanych czynnikami zewnętrznymi                                       | 99        |

|                                                                                     |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Struktura wymiany w warunkach istnienia korzyści wywołanych czynnikami zewnętrznymi | 102        |
| Korzyści z wymiany                                                                  | 103        |
| Wnioski                                                                             | 104        |
| Konkurencja monopolistyczna a wymiana                                               | 105        |
| Teoria monopolu                                                                     | 106        |
| Teoria konkurencji monopolistycznej                                                 | 107        |
| Wpływ wielkości rynku na konkurencję monopolistyczną                                | 108        |
| Model wymiany w warunkach konkurencji monopolistycznej                              | 109        |
| Znaczenie wymiany wewnątrzgałęziowej                                                | 112        |
| Podsumowanie                                                                        | 113        |
| Problemy                                                                            | 114        |
| Literatura                                                                          | 115        |
| <b>Rozdział 7. Międzynarodowe przepływy czynników produkcji</b>                     | <b>116</b> |
| Międzynarodowe przepływy siły roboczej                                              | 117        |
| Model oparty na jednym produkcie przy braku mobilności czynników                    | 117        |
| Międzynarodowa migracja czynnika pracy                                              | 119        |
| Poszerzenie analizy                                                                 | 120        |
| Pożyczki i długi międzynarodowe                                                     | 121        |
| Międzynarodowe możliwości produkcyjne i wymiana                                     | 122        |
| Zagraniczne inwestycje bezpośrednie i przedsiębiorstwa wielonarodowe                | 124        |
| Teoria przedsiębiorstwa wielonarodowego                                             | 125        |
| Firmy wielonarodowe w praktyce                                                      | 127        |
| Podsumowanie                                                                        | 128        |
| Problemy                                                                            | 129        |
| Literatura                                                                          | 130        |

## Część druga

### Międzynarodowa polityka handlowa

|                                                             |            |
|-------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział 8. Instrumenty polityki handlowej</b>           | <b>133</b> |
| Podstawy analizy systemu celnego                            | 133        |
| Podaż, popyt i wymiana w jednej gałęzi przemysłu            | 134        |
| Skutki cła                                                  | 136        |
| Miary stopnia protekcji                                     | 138        |
| Koszty cła i korzyści wynikające z jego zastosowania        | 140        |
| Nadwyżka konsumenta i nadwyżka producenta                   | 140        |
| Pomiar kosztów i korzyści                                   | 142        |
| Inne instrumenty polityki handlowej                         | 145        |
| Subsydia eksportowe: teoria                                 | 145        |
| Kwoty importowe: teoria                                     | 146        |
| Dobrowolne ograniczenia eksportu                            | 147        |
| Wymagania dotyczące lokalnego udziału w produkcji           | 148        |
| Pozostałe instrumenty polityki handlowej                    | 148        |
| Podsumowanie                                                | 149        |
| Problemy                                                    | 150        |
| Literatura                                                  | 151        |
| <b>Rozdział 9. Doktrynalne założenia polityki handlowej</b> | <b>152</b> |
| Argumenty na rzecz wolnego handlu                           | 152        |
| Wolny handel a wydajność                                    | 152        |

|                                                                                                          |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Dodatkowe korzyści z wolnego handlu . . . . .                                                            | 154        |
| Polityczne argumenty na rzecz wolnego handlu . . . . .                                                   | 154        |
| Argumenty przeciwko wolnemu handlowi z zakresu dobrobytu narodowego . . . . .                            | 155        |
| Argument z zakresu <i>terms of trade</i> na rzecz utrzymania cła . . . . .                               | 155        |
| Niedoskonałości rynku krajowego jako argument przeciwko wolnemu handlowi . . . . .                       | 157        |
| Polityka handlowa a podział dochodów . . . . .                                                           | 159        |
| Dobrobyt społeczny ważony . . . . .                                                                      | 160        |
| Zachowawcze ujęcie dobrobytu społecznego . . . . .                                                       | 160        |
| Działanie zbiorowe . . . . .                                                                             | 161        |
| Kto podlega ochronie . . . . .                                                                           | 162        |
| Negocjacje międzynarodowe a polityka handlowa . . . . .                                                  | 163        |
| Korzyści z negocjacji . . . . .                                                                          | 163        |
| Międzynarodowe porozumienia handlowe: krótka historia . . . . .                                          | 164        |
| Preferencyjne porozumienia handlowe . . . . .                                                            | 165        |
| Podsumowanie . . . . .                                                                                   | 166        |
| Problemy . . . . .                                                                                       | 168        |
| Literatura . . . . .                                                                                     | 169        |
| <b>Rozdział 10. Polityka handlowa w krajach rozwijających się . . . . .</b>                              | <b>170</b> |
| Polityka handlowa promująca uprzemysłowienie . . . . .                                                   | 170        |
| Dlaczego przemysł jest faworyzowany: argumentacja uzasadniona wczesnym etapem uprzemysłowienia . . . . . | 171        |
| Jak faworyzuje się uprzemysłowienie: uprzemysłowienie zastępujące import . . . . .                       | 173        |
| Rezultaty faworyzowania uprzemysłowienia: problemy uprzemysłowienia zastępującego import . . . . .       | 176        |
| Inna droga faworyzowania uprzemysłowienia: uprzemysłowienie poprzez eksport . . . . .                    | 178        |
| Problemy gospodarki dualnej . . . . .                                                                    | 179        |
| Symptomy dualizmu . . . . .                                                                              | 179        |
| Polityka handlowa jako przyczyna dualizmu ekonomicznego . . . . .                                        | 180        |
| Negocjacje między krajami rozwijającymi się a rozwiniętymi: debata Północ—Południe . . . . .             | 181        |
| Czy biedne kraje są wyzyskiwane? . . . . .                                                               | 181        |
| Rola kapitału zagranicznego oraz przedsiębiorstw wielonarodowych w rozwoju . . . . .                     | 182        |
| Wzrost cen eksportowych w krajach rozwijających się: kartele eksportowe . . . . .                        | 184        |
| Podsumowanie . . . . .                                                                                   | 185        |
| Problemy . . . . .                                                                                       | 187        |
| Literatura . . . . .                                                                                     | 188        |
| <b>Rozdział 11. Polityka przemysłowa w krajach rozwiniętych . . . . .</b>                                | <b>190</b> |
| Popularne argumenty w odniesieniu do polityki przemysłowej . . . . .                                     | 190        |
| Popieranie gałęzi wykazujących wysoką wartość dodaną na robotnika . . . . .                              | 191        |
| Popieranie gałęzi stanowiących czynnik zespalaający . . . . .                                            | 192        |
| Popieranie gałęzi z potencjałem wzrostu . . . . .                                                        | 193        |
| Reakcja na działanie polityki przemysłowej innych krajów . . . . .                                       | 194        |
| Wyrafinowane argumenty w odniesieniu do polityki przemysłowej . . . . .                                  | 194        |
| Technologia a efekty zewnętrzne . . . . .                                                                | 195        |
| Konkurencja niedoskonała a strategiczna polityka handlowa . . . . .                                      | 196        |
| Polityka przemysłowa w praktyce . . . . .                                                                | 197        |
| Polityka przemysłowa Japonii . . . . .                                                                   | 197        |
| Polityka przemysłowa w innych krajach . . . . .                                                          | 199        |
| Podsumowanie . . . . .                                                                                   | 200        |
| Problemy . . . . .                                                                                       | 201        |
| Literatura . . . . .                                                                                     | 202        |